

Flandra ESPERANTO

TIJDSCHRIFT VOOR ESPERANTO - ONDERWIJS EN - PROPAGANDA

Verschijnt maandelijks
Vijftiende jaargang
Nummer 2 (164)
FEBRUARI 1948

Vertegenwoordiger in Nederland :
NEDERLANDA ESPERANTO-CENTRO
Huygensstr. 17 B., Rotterdam-W.
Postrekening 514366 van J.C.J. Ham.

Orgaan van de
VLAAMSE ESPERANTISTEN-BOND
POSTBUS 342. BRUSSEL
Postrekening 2321.50 van V. E. B.

LIDGELDEN :
* Leden : 75 fr.
* Steunleden : min. 150 fr.
Inwonende leden : 25 fr.
(* met bondsorgaan)

ABONNEMENTEN :
België : 60 fr.
Nederland : 4 fl.
Ceteraj landoj : 75 bfr.
Proefn. : 5 fr. (1 r.k.)

ESPERANTO IN DEZE TIJD

Drs. Fernand Roose (Brugge).

Inleiding :

1. Mensen en tijden veranderen voortdurend. Dat is zodanig waar dat kinderen zich steeds anders voelen dan hun ouders en dat alle ouders ondervinden dat hun kinderen toch heel anders zijn dan zijzelf in hun jonge tijd. Vandaar de altijd weerkerende conflicten tussen ouders en kinderen, tussen jongere en oudere generaties. Deze verandering valt natuurlijk nog scherper op als men het mensdom van nu vergelijkt met het mensdom van een tijd geleden. Zie bijvoorbeeld het Romantisme in de 19e eeuw. Alles is « Sturm und Drang », gevoel. Men droomt van luchtkastelen, van het mooi verleden van het vaderland, van volmaakte sociale en andere toestanden. Het gevoel is de belangrijkste motor. Nu zijn we allen veel zakelijker, nuchterder, realistischer aangelegd.

Deze verandering gaat ongemerkt, alhoewel niet altijd zeer traag. Diep in het menselijk innerlijk voltrekt die zich. En nooit neemt dat een einde. Professor Romano Guardini zegt dat zij de opperste wet is van de geschiedenis.

2. Het Esperanto werd in die romantische tijd geboren. De Esperantobeweging was een idealistische beweging zoals haar schepper een idealist was, en is dat essentieel nog gebleven en zal het essentieel altijd zijn. Hoe groot immers de tastbare voordelen, eraan verbonden, mogen zijn, het vergt altijd belangloze opoffering van diegenen die er ergens mede beginnen. En zoals alles wat van duur is, slechts langzaam opkomt, zo ook zullen slechts latere generaties de oogst inhalen die door de pioniers werd gezaaid. En altijd zal het opperste doel onzer beweging blijven de « interna ideo » een ideaal goed, verstandhouding onder de volkeren. Men hoeft trouwens de tot op heden gepubliceerde propagandeliteratuur en manifesten maar eens te doorlopen om zich ervan te overtuigen dat onze beweging wel degelijk idealistisch is.

3. Welnu de Esperantobeweging moet, om vruchtbaar werk te leveren, om werfkrachtig te blijven, op geregelde tijden van methode veranderen, gezien dat we ons voor veranderde toestanden bevinden en staan voor anders gezinde en anders gerichte, voor andere mensen. Het is dus noodzakelijk dat we de hoofdzakelijke kenmerken van deze tijd leren kennen.

Het werk van de Staten :

Er zijn reeds zoveel idealistische bewegingen opgekomen, die allen op een fiasco uitgelopen zijn, dat weinigen nog daarin hun vertrouwen kunnen stellen. Het zijn, bij voorbeeld, de vele vóórrologse pacifistische bewegingen er aan toe ? Wie geloof nog dat er « nooit meer oorlog » komt ? Daarentegen schijnen nu de staten de taak van deze bewegingen over te nemen. Dat is trouwens maar één aspect van het in alle domeinen al maar door verder gaande staatsinterventionisme. De grote staten propageren een ethiek, maken luide de wereld rond dat zij werken voor een ideaal. En er zijn niet alleen mensen doch massa's die daarin geloven. Nochtans laat de geschiedenis heel wat anders zien. Het is een wet van de geschiedenis dat de staten enkel streven naar machtsuitbreiding. Bekijk als voorbeeld de episode van de Franse revolutie. Haar leus was « vrijheid, gelijkheid, broederlijkheid ». En ongetwijfeld hebben velen met de allerbeste bedoelingen daaraan medegeholpen. Doch van zohaast de Franse revolutionaire legers de landsgrenzen overschreden, verzwoon alle idealisme en trad het imperialisme naar voor. Het ging er dan enkel nog om de macht van Frankrijk uit te breiden en voor de anderen om zich vrij te maken van die macht. In de moderne tijd liggen de voorbeelden voor het grijpen. Japan, dat geweldig veel van Europa geleerd had, heeft op alle tonen het lied van de gezongen. Als vredestichters wilden zij Azië ordenen. Waar kwam het op neer ? Toen de Duitsers hier binnengerukt waren moest alles voort gaan zoals voordien. Weldra kwamen verordeningen. Dan zouden zij overal het werk

van wederopbouw leiden. En wij zouden onze plaats in het Grote Duitse Rijk krijgen. Waar zou het allemaal op neergekomen zijn ? Is het pangermanisme iets anders dan imperialisme ? En de andere ismen ? panslavisme ? en panamerikanisme dat nu panmondialisme geworden is ? Men kan zich afvragen waarom nog nooit een enkele staat zich ten dienste gesteld heeft van een ideaal doch alleen maar de macht nagestreefd ? De reden is de macht de enige veiligheidswaarborg, ja de enige bestaanswaarborg bood. Er is ook een tijd geweest dat het individu aangewezen was op eigen macht om zijn recht te verzekeren, om te kunnen bestaan. Die tijd is nu gelukkig al lang voorbij. Er bestaan rechtsinstellingen boven het individu, die het individu dwingen te handelen naar recht, die tussenkomen en ingrijpen zodat de zwakke daar steun en hulp vindt. Maar voor de naties bestaan die supranationale rechtbanken nog niet. Wel worden pogingen daartoe aangewend. Maar zolang die niet bestaan, is de natie wel verplicht er voor te zorgen een zo groot mogelijke macht te verwerven. (1)

Als besluit mogen we vooropstellen dat het kenmerkend is voor deze tijd dat de staat overal meer en meer ingrijpt, en nu zoals in het verleden — een machtspolitiek nastreeft. Diegenen die geloven dat op die manier een ideaal verwezenlijkt wordt, komen ten slotte bedrogen uit.

Ontbinding :

Een ander kenmerkend verschijnsel van deze tijd schijnt mij te zijn het feit dat de mensen meer en meer uiteengaan, min en min overeenkomen. Er bestaat absoluut geen harmonie meer in denken en voelen. De twee werelden — die der gedachten en die der gevoelens — verschillen zo ontzaglijk van mens tot mens. Neem als voorbeeld het onderwerp « Kunst ». Altijd en overal, van zohaast men dat thema aanraakt, ontstaan onmiddellijk ernstige discussies en de grootste verwarring. Welnu discussies en verwarringen ontstaan tegenwoordig over gelijk wat. Ge kunt tegenwoordig niets meer vinden wat voor alle mensen vaststaat. Geen enkel principe blijft onaangetast. Alles wat zeker scheen te zijn, wordt onzeker. Zelfs de meest algemene beginselen ! Denk bij voorbeeld aan een beginsel dat een der grondpijlers is van de maatschappij nl. « dat men zijn evennaaste moet beminnen ». Welnu dat is een principe dat door nogal enkelen aangevallen wordt. Men heeft wel meer gesproken van een omverwerping aller waarden. Het is een feit dat de huidige waardenschaal merkkelijk gewijzigd wordt en dat de hersamenstelling er anders uitziet bij iedere mens. Men vraagt even wat « hoogste goed » geacht wordt.

Het gevolg daarvan is dat de mens geen houvast meer heeft. Hij wordt een stuursloos wezen. Hij vindt geen steun meer. Alles is hem ontzonden.

Daarbij verstaan ze mekaar niet meer. Zij worden vreemden voor elkaar. Ze gaan verder van mekaar weg. Meer dan ooit staat ieder mens alleen. Vermits men de andere niet verstaat, zal men hetgeen hij zegt of doet voor dom of slecht aanzien. Dat werkt misverstand in de hand, onverdraagzaamheid, vervolging. Zo is het helemaal niet zeldzaam dat mensen met de allerbeste bedoelingen en dikwijls dezelfde bedoelingen als verwoede vijanden tegenover mekaar staan.

Begrippen die van inhoud veranderen :

Het valt ook op, en het vloeit logisch uit het voorgaande, dat sommige woorden en begrippen een gans andere betekenis gaan krijgen. Hetgeen van aard is om de verwarring nog groter te maken en het mensdom nog meer te ontbinden. We nemen hier « idealisme » en « idealist ». Wij hebben zelf de evolutie daarvan kunnen nagaan. Eertijds (alsof het reeds zo lang geleden was !) waren deze woorden synoniem voor « iets moois » « iets verhevens ». Zij verwekten een gevoel van achting. Later dacht men meer aan het onwerkelijke daarvan. En bijgevolg werd het synoniem voor « iets irrealis ». Later nog, in deze zakelijke tijd dacht men alleen nog met (leed) vermaak aan idealen en idealisme. Ze werden een voorwerp van spot. Ze betekenden iets belachelijks. En de laatste (?)

phase in die evolutie : voor velen staan zij gelijk met iets gevaarlijks. Wij hebben gezien tot waar sommige van die losbollige idealisten kunnen gaan, op welke weg zij zich vaak begeven ; en wat zij allemaal aan hun ideaal slachtoffers. Daarom ook, als men het nog opneemt voor een ideaal of als men nog voor een idealist wil doorgaan zal men wel de meest verschillende reacties bij zijn toehoorders bespeuren. Maar welke zullen reacties van medevoelen en waardering zijn.

De mens tegenover deze omstandigheden :

Hoe staat de mens, en meer bepaald de jeugd, daartegenover ? De gewone mens oververschillig. Wat kan hem dat allemaal scheien. De felten interesseren hem, niet de diepere oorzaken, noch de mogelijke gevolgen, noch welke beschouwing ook.

En de intellectueel ? hopeloos verward. En de jeugd ? men is zeer vaak geneigd de jeugstreving te synthetiseren met deze woorden : « swing-zazou, meisjes (en voor de meisjes : jongens) sport, plezier ». Komt dan bij deze jeugd niet meer, zoals normaal, op een zekere leeftijd de vraag naar de betekenis van het leven ? de kritische periode van het zoeken, van de vragen, van de twijfel ? Wij constateren nochtans dat ook bij de zgn. verdorven jeugd de diepste tendenzen, die zich manifesteren bij de gezond gebleven jeugd, zeer dikwijls aan de oppervlakte komen : waarheidsliefde, rechtvaardigheid, romantisme, enz... Wij zien dat aan zovele reacties. Maar zeer vroeg worden deze tendenzen verdorven. De jonge man wordt een « bourgeois ». Hij wordt berekend. Hij zit in de greep van het gemakkelijke. Het zakelijke bepaalt weldra alles. Hij wordt middelmatig en grenzeloos bekrompen. Hij wordt wat de ouderen geworden zijn. Hij is een nul, mogelijk met wat wetenschap, met een baantje, of zelfs met een auto.

En het Esperanto in deze omstandigheden :

Het is evident dat men in zo'n wereld niet met de edele verzueringen van Zamenhof overeenkomt. Men moet hier aan praktische exploitatie doen. Gelukkig kunnen we reeds veel praktische voordelen en resultaten van het Esperanto aanbieden. Wat een geluk dat onze taal een beweging niet meer in het beginstadium verkeren ! Onze taal wordt reeds over gans de wereld op alle terreinen van 's mensen activiteit beoefend. En reeds zeer dikwijls bij internationale contactname maakte het talenverschil velen onzer buitenstanders bijna radeloos.

En toch, hoe zeer wij ook op het praktische moeten ingesteld zijn, toch blijft onze beweging idealistisch en hebben wij idealisten nodig. Wie anders zal immers het werk verrichten ? Wie zal gedurig op de praktische waarde van Esperanto wijzen ? Immer zullen er nodig zijn die, volkomen belangloos, iets, ja veel, willen doen. Dat doen alleen maar mensen met opofferingszin. De praktische zakenlul zullen aan Esperanto doen van zohaast zij er iets van kunnen krijgen. Wie zullen de gevers zijn ? Diegenen die van hetzelfde gehalte zijn, als de pioniers waren. Daarom zal onze zaak in die mate vooruitgaan in dewelke wij bekwaam zijn jonge (en dit betekent vooral jong van geest en hart, want er zijn tegenwoordig veel jonge kerels die vóór hun tijd oud en versleten zijn) en idealistische krachten te werven. Dan blijft onze beweging een apart iets ; ja een betere wereld. Een beweging die onschatbare voordelen bijbrengt en tevens onze diepste aspiraties bevredigt. Want nog lopen er mensen rond, die geen vrede kunnen nemen met alles wat hendaags omgaat, die niet kunnen en willen bijdraaien. En waar wij met ons Esperanto, over alle grenzen geen onmiddellijk gans de wereld kunnen bereiken, daar brengt onze taal en onze geest verzoening en vrede en vriendschap. Dat heeft de polemiek over de verhouding tot de Duitse esperantist zo klaar aangetoond. En het is opgevallen tijdens het universeel congres te Bern in Aug., waar de West- en Oosteuropaanen zo geweldig breed verschilden van alderhande opvattingen, niet het minst politieke, dat allen één waren.

Het Esperanto is een lichtbaken in deze duistere tijd.

Babilado

Ni sincere ĝojis ke, post nia alvoko, la sekcioj ensendis pli regule lokajn novaĵojn. Sed la Reprezentantoj iom pli hezite reagis. Iu el ili eĉ demandis kion ni ŝatas publikigi ! Ni konsentas ke malblas ensendi ĉiumonate menciindan okazaĵon. Tamen se iu propagandas per artikoleto en la loka gazeto, per « Amiko-varbado », aŭ per parolado, nia redaktoro volonte akceptos la insertron de ĉi tiu vivo signo el malproksima urbeto aŭ vilaĝo.

Jam kelke da monatoj ni speciale kaj fruktodone prilaboris la gazetaron. Ni volas ankoraŭ iom pli organizi la agadon, kaj petas kunlaboron.

Kelkaj klarigoj :

- Ĉiu sekcio povas indiki adreson de ĵurnalo, loka gazeto aŭ revuo, kies redakcio situas en la urbo kaj kiu estas aŭ favora al nia movado, aŭ grava. Ni regule sendos ekzempleron de F. E. Tio jam okazis por Antwerpen Brussel kaj Mechelen. Rajtas do ankoraŭ peti tion : Blankenberge, Brugge, Gent kaj Oostende. Se ekzistas eventuale pli ol unu ĵurnalo aŭ revuo kiu meritas alsendon, ni petas ke la sekcioj pagu abonon. Ili multe profitas de tia agado.
- Nia loka gazetarservo bone funkcias. Ĝi sendas dufoje en monato freŝajn novaĵojn al la ĵurnaloj. Ni komunikos liston de la ĵurnaloj al kiu ni petas publikigon de tiuj novaĵoj en baldaŭa ĉirkulero. Sed sekcioj kaj reprezentantoj samtempe ataku ! Kaj preferu, menciante ke ili agas kiel ero de la F.L.E. jam bone konata de la Sinjoroj redaktoroj ! Dankon !
- La eltranĉaĵojn vi sendu al la Instituto aŭ al la ligo. Ne forgesu !
- Ni nuntempe klopodas akiri semajnan Esperanto-Kronikon en la ĉefaj tagĵurnaloj. Sendepende de ni, vi instigu samdirekte !
- « De Zondagochtend » (eldono : « Handelsblad » Antwerpen) publikigis artikolo - serion pri la Internaciaj lingvoj. Ili petis nian kunlaboron en kroniko. Danku la redaktoron (Lijnwaadmarkt, 9, Antwerpen) kaj petu provokzempleron de la semajna-revuo. Se vi eventuale abonus, komuniku tion al ni ! Ĉiam mencienu vian membrecon en Flandra Ligo.

Kaj, la proksiman monaton, ni prilaboros propagandon per la filmoj.

Ni cetere provos alimaniere helpi niajn sekciojn ; pluraj ja petis kiel arangi programon por grupkunvenoj. Tial ni venontmonat! skizos ĝeneralan skemon pri tiaj aranĝoj por unu monato. Ni esperas ke dume spertuloj sendos al ni sugestojn tiurilate.

Via sekretario,
G. M.

Reĝustigo

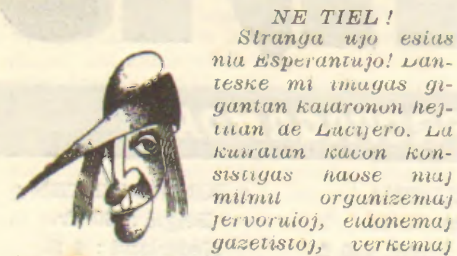
En la raporto de la ĝenerala jarkunveno en Gent, la kompostisto forgesis, kie ni mencias la ĉeestantojn, la vorton « Oostende » ; ni pardonpetas sekciojn Oostende pro tio, ĉar ĝi sendis ne malpli ol tri deligitajn al tiu jarkunveno.

La Raportanto.

NOTA

(1) Deze gedachten worden uitvoeriger ontwikkeld in een ander artikel « De factor macht in de Geschiedenis ». Lees in verband daarmee ook : « De anatomie van de Vrede » van Emery Reves.

OBSERVOJ

NE TIEL!
Stranga ujo estas
nia Esperantujo! Lan-
teske ni imagas gi-
gantian kataronon he-
ltan de Lacjoro. La
kuratan racon kon-
sistigas naose niaj
miltul organizemaj
jervorioj, eidonemaj
gazetistoj, verkemaj
literaturistoj, kanemaj
poetoj, ekstrava-
vagancaj stranguloj, tikaj
mamuloj kaj
groskaj dietantoj en jena
proporcio:
unu kompetentulo por
naudek nau per-
jektaj fusantoj.
En amara noro mi ja ofte
prepensas
ke, se Esperanto venkos iam,
tio okazos
ne dank'al, sed spite al la
penado de la
stranga esperantista
popolito, kiu puŝas
la Esperanto-aron precize
en tiom da
direktoj ke ĝi komplete
senmovigas.
Mi suferis novan galatakon
kiam antaŭ mi kuŝis
specimena numero de nova
Esperanto-gazeto: «TIEL».
Lau la titolo ĝi devus esti
ekzempla, eĉ modela.
Sed jam eksteraje ĝi aspektas
mizera, cent-
procente dietanta. Kaj
renversiga estas
la konfeso per kiu komencigis
la enkon-
duka artikolo: «Ni fondis
revuon. Ni ankoraŭ estas
lernantoj...» En Esperan-
tujo evidente regas
aliaj konceptoj ol
en la normalpensanta,
ne-esperantista
mondo! Ĉe ni sufiĉas esti
lernanto por
fondi revuon... En la sama
artikolo ni
plie legis: «Nia revuo
dependos de vi,
legantoj. Vi ĝin aketos
por la prezo de la
papero kaj tinto. La
uvoro estas donaco...»
Dankon por la papero kaj
«tinto»,
sed, pro Dio, ĉesu la
donaco!
 PIK.

ESPERANTO IN DUITSLAND

Verboden onder het nazi-regime kent Esperanto nu in Duitsland een ongeziene heropbloei. In de Volkshogescholen van volgende steden staat de internationale taal op het leerplan: Augsburg, Bamberg, Berlin, Bingen, Bochum-Hövel, Breinen, Bonn, Coburg, Darmstadt, Dortmund, Duisburg, Düsseldorf, Essen, Flensburg, Freiburg i.Br., Freilassing, Fulda, Giessen, Göttingen, Hagen i.W., Hamburg, Hanau, Hannover, Kaiserlautern, Kiel, Kitzingen, Koblenz, Keulen, Landshut/Bay., Lübeck, Mannheim, Mainz, Miltenberg, Munchberg/Orr., München, Neustadt a. Hardt, Neuwied, Ober-Ramstadt, Passau, Reutlingen, Siegburg, Stuttgart, Trier, Urach, Völklingen, Wasserburg, Wiesbaden, Worms, Wolfenbüttel, Wuppertal, Würzburg.

ESPERANTO-KONGRESSE MÜNCHEN.

Onder het erevoorzitterschap van de Oberbürgermeister van München gript aldaar op aanstaande Pinksterdagen het kongres plaats van de Duitse Esperanto-Bond. De plechtige openingszitting en de academische vergaderingen onder het motto: Esperanto op de scholen, worden in de aula der Universiteit gehouden. Het programma verscheen in «La Ponto» (Esperanto, die Brücke zur Welt), het orgaan van de Duitse Esperanto-Bond (G.E.A.) Adres: (13 b) München-Pasing, Engelbertstrasse 7. Buitenlandse esperantisten zijn uitgenodigd.

EEN ESPERANTO-WEEK IN DUITSLAND.

De jeugdafdeling van de Duitse Esperanto-Bond richt na het kongres te München een Esperanto-week in voor de Duitse esperantistenjeugd. Esperantisten uit het buitenland die hieraan wensen deel te nemen moeten zich tijdig aanmelden bij dhr H. Kliemann, Junularsekcio de GEA, Hugo-Preuss str. 56, Hannover. Voor buitenlandse deelnemers is de reis op Duits grondgebied en het verblijf in Beieren gratis: de onkosten worden gedragen door de Duitse Esperantisten-Bond.

VERZOEKSCHRIFT AAN DE U.N.O.

De Duitse Esperantisten-Bond verzamelde reeds meer dan 10.000 verzoekschriften ten voordele van Esperanto aan de U.N.O. In de ganse wereld werden reeds meer dan 300.000 dergelijke verzoekschriften verzameld. Ze zullen in het voorjaar officieel aan de U.N.O. overgemaakt worden.

DE BRUIKBAARHEID VAN BASIC.

Soms verheft zich nog een schuchtere stem ten voordele van BASIC-ENGLISH (het vereenvoudigde, tot 800 woorden herleide Engels) als internationale taal. De praktische bruikbaarheid van Basic moge blijken uit het volgend zinnetje dat we hier in het Nederlands, in Basic en in het Esperanto publiceren:

Nederlands: Kelner, breng mij tomaatensla!
Basic: Man, taking orders for, and handing round, food in a place where meals may be had for payment, make come to me uncooked leaves, dressed with oil, of a soft red or yellow fruit used as food, frequently with meat.
Esperanto: Kelnero, alportu tomatosalaton!
 Uit een Basic-leerboek!

LA STUDANTO

DE PERSOONLIJKE VOORNAAMWOORDEN (La personaj pronomoj).

Zo noemen wij de woorden: ik, gij, u, jij, hij, zij, het, men, wij, u, jullie, zij. Ze komen in de plaats voor substantieven, die ze echter niet noemen, doch slechts aanduiden. Een persoon, dier of zaak moet dus eerst genoemd, eer men ze kan aanduiden.

Vb.: De timmerman schaaft; hij schaaft. — De vrouw breit; zij breit. — Het kind speelt; het speelt. — De jongens lopen; zij lopen. — De hond blaft; hij blaft. — De pen krast; zij krast.

Zeg ik zonder enige inleiding: «Hij leest een boek», dan rijst natuurlijk de vraag: Wie? Wie is «hij»? Ik heb immers alleen de persoon aangeduid en niet eerst genoemd.

Begin ik een brief met: «Mag ik u vragen...», dan duiden de woorden «ik» en «u» eveneens personen aan, die niet eerst werden genoemd. Toch zijn die personen aan elkaar bekend, en kan geen verwarring ontstaan.

Wordt op de deur geklopt en luidt het antwoord op de vraag «Wie is daar?»: «Ik!», dan gebeurt het vaak dat die «ik» de persoon niet laat kennen, en deze eerst zijn naam moet noemen.

In de taal onderscheidt men drie z.g. personen (personoj), waaronder niet uitsluitend mensen, doch ook dieren en zaken dient verstaan.

1) De persoon die aan 't spreken is (1e pers. enkelvoud). Vb.: Ik lees. — Mi legas. Spreekt de eerste persoon niet alleen over zich zelf, dan zegt hij: wij (1e pers. meervoud). Vb.: Wij maakten een prettige wandeling. — Ni agrable promenis.

2) De persoon die aangesproken wordt met u, gij, jij (2e pers. enkelvoud). Vb.: Gaat u naar de vergadering? — Ĉu vi iros al la kunveno?

Wordt het woord tot meer personen gericht, dan gebruikt men gij, u, jullie; (eveneens vi) (2e pers. meervoud).

3) De persoon (in brede zin), waarover gesproken wordt, kan aangeduid worden met de naam of met hij, zij, het (3e pers. enkelv.). Vb.: Jan belde aan: hij bracht de krant. — Johano sonorigis: li alportis la ĵurnalon. — Moeder naait; zij is zeer handig. — La patrino kudras; ŝi estas tre lerta. — Waar is het potlood? — Ĥet ligt op de tafel. — Kie estas la krajono? — Ĝi kuŝas sur la tablo.

Spreekt men over méér dan één persoon (weer in brede zin) dan gebruikt men onveranderd zij (3e pers. meervoud) Vb.: Vader en broer metsen; zij bouwen een huis. — La patro kaj la frato laboras; ili konstruas domon. — Moeder en zus wassen; zij staan bij de kuip. — La patrino kaj la fratino lavas; ili staras ĉe la kuvo. — Waar zijn de pennen? — Ze liggen in de schuif. — Kie estas la plumoj? — Ili kuŝas en la tirkesto.

Opmerkingen:
 1) Voor de 2e persoon enkelvoud bestaat in E-o ook het pers. vnw. «ci», dat wel eens aangewend wordt voor kinderen, of in intieme kring: het wordt zeer weinig gebruikt. Vb.: Nu, kial ci estas neĝentila?

2) Het onbepaald pers. vnw. «men» (in E-o «oni») kan als enkelvoud en als meervoud worden opgevat. Vb.: «Kiam oni estas riĉa (aŭ riĉaj), oni havas multajn amikojn.

Uit hetgeen voorafgaat, maken we de lijst op van de pers. vnw. in E-o. Ze eindigen alle op i.

Enkelvoud.
 1e persoon: mi; 2e persoon: vi, ci;
 3e persoon: li, ŝi, ĝi, oni.
 Meervoud.
 1e persoon: ni; 2e persoon: vi; 3e persoon: ili.

Grammaticale Geslachten.

A. ENKELVOUD.

1. Mannelijk: Substantieven als timmerman, hond, stoel worden in 't Nederlands mannelijk genoemd, omdat ze in 't enkelvoud kunnen vervangen worden door het pers. vnw. hij. Vb.: De timmerman schaaft; hij schaaft. — De hond blaft; hij blaft. — De stoel is hoog; hij is hoog.

2. Vrouwelijk: Substantieven als vrouw, kat, pen worden vrouwelijk genoemd, omdat ze in 't enkelvoud kunnen vervangen worden door het pers. vnw. zij. Vb.: De vrouw breit; zij breit. — De kat miauwt; zij miauwt. — De pen krast; zij krast.

3. Onzijdig: Substantieven als kind, paard, boek worden onzijdig genoemd, omdat ze noch mannelijk, noch vrouwelijk zijn. In 't enkelvoud kunnen ze vervangen worden door het pers. vnw. het. Vb.: Het kind speelt; het speelt. — Het paard draaft; het draaft. — Het boek is mooi; het is mooi.

Het klinkt wel ongerijmd om woorden, die levenloze zaken noemen als stoel, pen e.d., als mannelijk en vrouwelijk te beschouwen. Maar die aanduiding dient alleen om aan te geven door welk pers. vnw. (hij, zij, het) deze woorden kunnen vervangen worden. Deze termen betref-

fen dan ook niet het onderscheid tussen mannelijke en vrouwelijke wezens, doch het taalkundig, het grammaticaal geslacht.

B. MEERVOUD.

In het meervoud worden de geslachten niet onderscheiden. Het meervoud van hij, zij, het, is onveranderd zij. Vb.: De tuimerlieden schaven; zij schaven. — De kanten miauwen; zij miauwen. — De boeken zijn mooi; zij zijn mooi.

In Esperanto bestaat het grammaticaal geslacht niet: alleen de substantieven, die mannelijke en vrouwelijke personen noemen, zijn mannelijk (viraj) en vrouwelijk (virinaj). Vb.: La ĉarpentisto rabotas; li rabotas. — La virino trikas; ŝi trikas.

Woorden die levende wezens noemen, waarvan het natuurlijk geslacht niet bekend is of niet genoemd moet worden, en woorden die levenloze dingen noemen, zijn onzijdig (neŭtraj) en worden aangeduid met ĝi, dat dus zowel hij, zij als het kan betekenen. Vb.: La hundo bojas; ĝi bojas. — La ĉevalo trotras; ĝi trotras. — La plumo knaras; ĝi knaras.

Ook in E-o worden de geslachten in het meervoud niet onderscheiden. Het meervoud van li, ŝi, ĝi is onveranderd ili. Vb.: La ĵurnalistoj raportis pri la kongreso; ili raportis. — La knabinoj kudras; ili kudras. — La ĉevaloj trotras; ili trotras. — La vortaroj estas dikaj; ili estas dikaj.

Wat uitbreiding:

- Om een verzameling van mensen: volk, (popolo), vereniging (societo) e.d. aan te duiden, gebruikt men ĝi. Vb.: Oni vane klopodas deturni la esperantistaron de ĝia vojo. Toch mag de meervoudsvorm «ili», hier niet als fout worden aangezien.
- Gaat het over een mees, en wil men niet uitdrukkelijk het vrouwelijk geslacht aanduiden, dan gebruikt men li. Vb.: Dio kreis la homon kaj lokis lin en Edenon.
- Voor een kind mag men steeds ĝi gebruiken, hoewel «li» toegelaten is, als men duidelijk weet dat het niet over een meisje gaat, of niet weet dat een meisje bedoeld wordt. Vb.: La infano ludas; ĝi ludas.
- Als het gaat over dieren, gebruikt den ĝi, zelfs wanneer het geslacht van het dier nauwkeurig wordt aangeduid. Men gebruikt slechts li en ŝi als de duidelijkheid dit volstrekt eist, b.v. in een lang verhaal, waarin alleen dieren voorkomen (fabel, dieren-sprookje). Hetgeen niet uitsluit dat men af en toe ŝi ontmoet voor kaprino, bovino, e.d.
- Voor verpersoonlijkingen mag men naar keus li, ŝi of ĝi gebruiken, naargelang dat men hun een mannelijk, vrouwelijk of onzijdig karakter wil toekennen. Vb.: La Modesto eniris. Ŝi severe admonis la vantulinon.

Bronnen: Tra la Labirinto de la Grammatiko (Faulhaber); Plena Grammatiko de E-o (Kalocsay - Waringhien).

Oefening 32 (10 punten)

Vertaal in Esperanto

Een edelman vroeg aan een landman, of de brug die vóór hem lag goed was. — «Ik heb ze niet geproefd», zegde de boer. — «Ik wil vragen», verklaarde de edelman, «of men er op kan rijden». — «Ik heb er nog nooit een zadel op geplaatst», antwoordde de naïve buitenman.

— «Heeft zij geen gaten?», vroeg de edelman verder, hopende dat hij nu duidelijk genoeg gesproken had.

De boer keek de heer verwonderd aan en zegde, terwijl hij sluw glimlachte: «O mijnheer, overdenk eens, hoe zou het water er door vloeien als ze geen opening had?» (Naar Quirinus Pegens)

In te zenden vóór 20-2-48 aan het adres: V.E.B., Postbus 342, Brussel.

Verbetering oefening 31.

Vertaling.

Mi sidis vidalvide de la patrino en sufoko varmego kupeo de la ekspreso. Sijaz grizaj ĉapelo kaj mantelo pendis sur hoko. En la pakajreto kuŝis malgranda blua kaj granda bruna valizoj. Reveme mi rigardis tra la aperta fenestreto: ni pretreveturis herbejon kiu, okcidente, farigis marĉo. Kaj jen, tie mi perceptis ciklonion, la unuan de mia vivo! La granda birdo kviete staris plu, kaj mi povis nete vidi ĝian blankan kaj nigran plumaron, ĝiajn longajn kolon kaj bekon. T.

De Redactie Antwoordt.

Over oefening 30 (December-nummer):

- Mia skribilaro konsistas el; noch skribaro(!), noch ekzistas el.
- Zus stoft af: La fratino senpolvigas: het lidwoord is noodzakelijk. De

Het Lekenhoekje

Een vriend van mijn vriend Timotheus telefeerde me het mij op gekke, raderoze toon: Timotheus was in aangerij naar een kumek gecacnt. Gewond, krankzinnig of morsuood, dat wist de man niet te zeggen.

verpletterd haakte ik de hoorn aan. Een vresenjk vermoeden was in mij opgerezen. Voor de eerste maal in zijn lange leven was Timotheus immers vanmorgen op arbeid uitgetogen en wie weet had hij werkelijk geen genadige patroon gevonden, die iemand als Timotheus wel kon gebruiken. En voor die mogelijkheid heb ik steeds gevreesd sedert ik een man onder mijn ogen zag ineenstorten van een beroerte, toen iemand hem voor 't eerst van zijn leven werk aanbod. Onvermijdelijk was er mijn vriend Timotheus iets dergelijks overkomen en was de emotie hem dodelijk naar het hart geslagen. Ik zou wel best doen maar meteen een flinke kroon mede te nemen naar de kliniek.

Het ergste scheen echter niet gebeurd, dat vernam ik al dadelijk bij m'n binnentreden in de kliniek van een engelachtig verpleegstertje.

Timotheus herkende mij zelfs toen ik aan zijn lijdensbed verscheen. Hij scheen eerder verbaasd over m'n nerveus uiterlijk en mijn angstige vragen.

— Ja, lispelde hij als antwoord op één dezer vragen. Ja, ik ben een arbeidsslachtoffer. Je hebt het goed gedaan. Ik kreeg een karwei aan de haven... het lossen van kisten vol conserveblikken...

— Afgrijselijk, jammerde ik, en je bent onder een kist geraakt!

— Neen, fluisterde Timotheus, ik raakte LN een kist... Ik kreeg een blik te pakken... een groot blik met prachtig papier beplakt en vol vreemde woorden... Een kleinigheid om zo 'n blik te openen met een sjouwershaak... Er zat de mooiste witte kreem in het blik, die ik ooit gezien had... Ik las nog eens de Engelse woorden en ja, ik was er zeker van: het goedje was een soort siagroom... Toen zag ik plots de ploegbaas komen opdruken. In m'n haast ritste ik met m'n zakmes een flinke homp uit het blik, stak ze in m'n mond en slikte. Timotheus kreunde even alvorens de finale aan te vatten.

— En toen, man, toen... begon ik te klokhazen als een haan die een cobra-slang wil binnenslikken... M'n ingewanden gingen aan 't koken en 't laatste wat ik nog hoorde vóór ik ineenzakte was het gevloek van de ploegbaas en het éne woord, dat hij maar steeds weer brulde: Loodwit! Loodwit! Loodwit!

Ik herhaalde op mijn beurt het woord. Toen doceerde ik ontzet:

— Loodwit is een geweldig vergift!

Maar Timotheus schudde moedeloos het hoofd en lispelde:

— Een geweldig vergift zijn de talen, die massa talen, vriend. Indien ik de taal op het blik begrepen had was ik er nooit ingelopen...

Ik haalde de schouders op.

— Wat wil je, Timotheus? zuchtte ik om iets te antwoorden.

Timotheus bekeek me met z'n koortsige oogjes en bromde als in z'n beste dagen:

— Een tegengift... Een wereldtaal... Esperanto wil ik!

PINOC

vorm: viŝas la polvon de sur, is af te raden.

3) Een vlucht patrijzen wordt: aro da perdrikoj, niet: perdrikaro, want «ar» duidt een verzameling aan, en wel zó, dat het dus gevormde woord een nieuwe eenheid of een afzonderlijk geheel te kennen geeft (zie Dec.-nr.)

Om dezelfde reden waren «veturilaro», «ĉararo» hier niet de gewenste meervoudsvormen, daar ze geen nieuwe eenheid vormen. Daar het hier echter gaat om een spijtige fout (niet wagen, doch wagon geeft vagono, vagonaro), werd ze niet aangerekend bij het toekennen van de punten.

4) Het meervoud van Fransman is Fransen (niet Franslui!); francoj, niet francanoj, en zonder hoofdletter in E-o.

5) In de Herfst: En aŭtuno: noch lidwoord, noch hoofdletter.

6) De werklieden stoppen hun pijp: de totale afwezigheid van de uitdrukking «...stopas sian pipon» (niet ilian!), die nochtans juist is, deed vreemd aan. Zeker, «plenigi sian pipon» is correct.

Aan V.E.B. Gent: travojaĝis la tutan Germanujon. Foliaro (zonder de meervoudsvormen -j). Zie ook hierboven. Toegekende punten: 17,5.
 Aan S.P., Blankenberge: de meeste fouten schullen in de persoonlijke zinnen; o.a.: 1) Pirenea montaro: Pireneoj; 2) niet goed gebouwd; 4) bere: je Kristnasko; 5) Gesinjoroj N. (zonder «la»); 6) gajni batalon, doch konkeri ekz. teritorion; 7) «ni» en «oni» in dezelfde zin. Bekomen punten: 16,5.
 De overige «studantoj» kregen hun taak met persoonlijke nota's terug. L.V. d.P., Gent, won met 18 p. op 20 p. de premie «La Verda Koro» van J. Baghy, Hartelijk gefeliciteerd!

De Pers over Esperanto.

In December vonden we in « De Beiaard », Brugge, achtereenvolgens een artikel over « Engels of Esperanto » (12-12), « Louis Lumière voor Esperanto » (12-12) en « Esperanto en de Jeugd » (26-12). Nog steeds in voornoemde krant een artikel getiteld « Grabowski... of het Vooroordeel » waarin het zo dwaze vooroordeel tegen E. aan de kaak gesteld wordt. « De Landwacht », Gent (16-12) publiceert een uitgebreid artikel over de Zamenhoherdenking in de Artevelde-stad. « West-Vlaanderen », Brugge (6-12) bespreekt de mogelijkheid E. te plaatsen op de lijst der talen waarvan gebruik gemaakt wordt door de « Radio Division of the United Nations ». « Het Volk », Gent (18-12) brengt verslag uit over het 11de Braziliaans E-kongres dat onlangs te S. Paulo gehouden werd. In « Parool », Brussel (21-12) wordt de bruikbaarheid van E. als wereldhulptaal erkend terwijl in « Het Handelsblad », Antwerpen (31-12) het 7de artikel verscheen in een reeks getiteld « Licht over de Wereldtaal » en handelende over het pro en het contra der verschillende wereldtalen. Na de artikelenreeks zullen de brieven der lezers, die hun indrukken over dat onderwerp mededeelden, gepubliceerd worden.

« Le Soir », Brussel (1, 8 en 20-12) kondigt E-vergaderingen en conferenties aan in het Brusselsche. « La Dernière Heure », Brussel (5 en 16-12) kondigt schikkingen aan met betrekking tot een E-cursus te Luik. Tot slot vermelden we nog dat uit verschillende vragen om inlichtingen, gesteld in « Pourquoil-Pas », Brussel (12 en 26-12), de interesse blijkt voor Esperanto.

We noteerden in 't geheel 16 artikels of mededelingen waarvan 9 in Vlaams-talige en 7 in Franstalige bladen.

RADIO

SOFIA (Bulgario) *marde kaj venrede*: 20.50 h. (oriënteŭropa tempo), 32.09 m. : prelego pri socia, kultura, ekonomia kaj politika vivo en la nova demokrata Bulgario.

Adreso : Radio-Sofio, Esperanto-emisio, Sofia, Bulgario.

PRAHA *ĉiutage*: 16.30-16.45 h. (GT) 49.92 kaj 1935 m. 22.00-22.15 h. (GT) 49.92 m.

lunde kaj ĵaŭde: 21.50-22.00 h. (GT) 470 m.

ĉiun unuan lundon de la monato: 22.00-22.30 h. (GT), 270 kaj 325 m. (verda stacio Praha).

Adreso : Esperanto-Servo de Radiostacio Praha XII, Stalinova 12.

MALMÖ *ĉiun unuan demanĉon de la monato*, la LKK organizas, de januaro ĝis julio 1948, disaŭdigojn, pere de kiuj informoj estos donataj pri la kongreso kaj ĝiaj aranĝoj.

Tempo: 15.00-15.15 h. (GT). *Ondoj*: 19.80 kaj 27.83 m.

Raportojn dankeme akceptos la 33-a Universala Kongreso de Esperanto, Malmö, Svedujo.

L.E.E.N-Kongreso 1948

Almelo - Paskon - 27, 28, 29 Marton

La nederlanda neŭtrala movado LEEN kongresas ĉi-foje en Almelo, kiel kutime en la Paskaj tagoj. Sube ni skizas la programon, kiu sendube logos multajn ilandrajn samideanojn, jam spertintajn la gastamon kaj la gajon de niaj nordaj najbaroj.

Sabate: Transdono de la kongresdokumentoj (14 h.); Oficiala akcepto de la urbestro (16 h.); oficiala malfermo (17 h.); interkonatiĝa vespero (20 h.).

Dimanĉo: Jarkunveno (10 h.); Lunĉo kaj foto (12.45 h.); jarkunveno kaj/aŭ prelegoj (14 h.); komuna tagmanĝo (18 h.); festvespero — teatraĵoj kaj balo (20 h.).

Lunde: aŭtobusa ekskurso al Enschede (10 h.); adiaŭna teo en Enschede (15.30 h.).

Informojn pri kotizoj, loĝado ktp. petu *urĝe* ĉe S-ano N. Wolters, Bornerbroekstr. 89, Almelo (Ned.)

Internaciaj Feriaj Kursoj

Helsingor (Danlando)

17-24 kaj 24-31 de julio 1948

La kurskomitato de la Centra Dana E. Ligo ree invitas vin. La internaciaj kursoj okazos en la Internacia Altlernejo de Helsingor, tre bone situanta apud Kopenhago, ĉe la maro, meze de fagarbaroj kaj en agrabla parko. De la 17- ĝis la 31 de julio estos organizitaj matene diversaj kursoj (gvidantoj: S-ino Major, F-ino Noll, Sroj Morariu kaj Friis), kiam posttagmeze okazos ekskursoj kaj vespere amuzaj, prelegoj, dancoj kaj kantoj. Feriaj gastoj estas allasataj.

La kotizo por loĝado, manĝoj kaj kursoj estas tre malata: 85 d. kr (2-3 persona ĉambro) kaj 68 d. kr. (amasloĝejo.)

La 31-7-48 la partoprenantoj de la Universala Kongreso en Malmö, kune veturos tien.

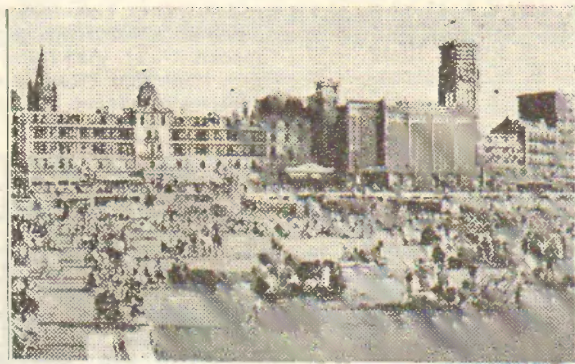
F.I.L.E. eventuale aranĝos karavanon. Ĉiujn informojn petu ĉe S-ano Friis, Ingemannsvej, 9 Aabyhøj (Danlando).

XIII-a KONGRESO DE FLANDRA LIGO ESPERANTISTA,

BLANKENBERGE,

Pentekoston 1948 (15-16-17 de majo).

II-a KOMUNIKO.

Bildo pri la strando kaj promenejo.

PROVIZORA PROGRAMO.

Sabaton posttagmeze.

- Malfermo de la akceptejo.
- Malfermo de la Esperanto-Ekspozicio.
- Prelego.
- Interkonatiĝa festo kun balo.

Dimanĉon antaŭtagmeze.

- Vizito al la kongresurbo.
- Meso kun prediko en Esperanto.
- Oficiala akcepto de la kongresanoj fare de la urba magistrato.

Generala jarkunveno de F.I.L.E.

Dimanĉon posttagmeze.

- Komuna fotografiĝo.
- Komuna tagmanĝo.
- Vizito al la kongresurbo.
- Esperanto-festo kun kabareta programo.

Lundon.

- Ekskurso al Damme, Zoute.
- Fermo de la kongreso.

Esperantologio

Jen nova eldonota internacia lingvosciencia revuo pri E., kies signifon oni ne taksos sufiĉe alta por la progresado de E. Necesas minimume 350 abonoj.

Amplekso: kajeroj 48-64 p. ĝis volumo de 250-300 p. *Prezo*: por la volumo: 5 dol. (22 d. kr. —22 angl. ŝ.) *Enhavo*: ĉefe traktatoj pri E. lingvistiko. *Redaktado*: Prof. Dro B. Colindier (Sved); Prof. Dro W. Collinson (Angl.); Doc. Dro K. Kalocsay (Hung); Prof. S. La Colla (It); Dr W. Manders (Ned); Prof. Dro E. Privat (Svis); Magistro V. Setälä (Finn); Prof. G. Waringhien (Franc); Dro Ing. E. Wüster (Aŭstr).

Anoncu vin tuj, kiel abonanto, ĉe Dro P. Neergaard, Gothersgade 158, Kopenhago K. (Dan.)

Praktikaj Informoj

Kongresa Sekretariejo: 24, Malecotstr.

Kongresa Kasisto: A. Pintelon, Baron Ruzettelaan 27, poŝtkonto No 4727.76.

Kongreskotizoj: 60 Fr. Por membroj kaj Amikoj F.I.L.E. kaj eksterlandanoj: 50 Fr.

La Kongreskomitato afable petas ke ĉiu tuj pagu la kotizon kaj tiel faciligu ĝian laboron.

Lastminute ni ekscias ke prezentos al la Kongresanoj la sabatan prelegon, S-ano Mason STUTTARD, de Amersham (Anglujo), helpredaktoro de « ESPERANTO », verkisto kaj beletristo; ĉar ĉi tiu eminenta Esperantisto estas nepre informita pri la organizaj kaj ĝeneralaj problemoj de la neŭtrala internacia movado, li parolados pri la diritaj demandoj, kies disvolvigo sendube ege interesos la F.I.L.E.-anojn!

Ekspostfoiro en Hannover

En septembro 1947 okazis en Hannover (Germanujo) la unua postmilita Ekspostfoiro, kiun vizitis pli ol 3.700 eksterlandanoj kiuj venis el 53 landoj kaj aĉetis por pli ol 34.000.000 da dolaroj!

En majo 1948 denove estos organizita tie ekspostfoiro kaj la loka E-grupo volas akiri la uzon de Esperanto kaj tial insiste petas ke ĉiuj helpu, skribante pri informoj rilataj al la pasinta kaj venonta Ekspostfoiro. Adreso: Ekspostfoiro Hannover, Hannover-Laatzten (20 a). Germanujo.

La sukceso estos nepre, se ĉiuj Esperantistoj helpas!

LA VERDA KORO, de Julio Baghy; dua populara eldono fare de la *Nederlandaj amikoj de la aŭtoro*, 55 p. Mendebila ĉe F.E.I.; prezo: 25 fr.

La subtitolo indikas la celon de la libreto: « Facila romaneto el la vivo de Esperantistoj en Siberio, por komencantoj, por daŭrigaj kursoj ». J. Baghy do dediĉas sian verketon al novaj adeptoj.

Ofte mi aŭdis plendojn de lernintoj de elementaj kursoj, i.a. ke ili tre malfacile kapablas legi kaj kompreni la librojn menditajn post la kurso. Nu, tiajn plendojn neniel provokos « La Verda Koro »! En 11 ĉapitroj kaj postparolo, la romaneto rakontas kiel hungara E-isto, militkaptito en Siberio (en kiu ni rekonas la aŭtoron mem), instruas Esperanton al diversnaciaj ĝelernantoj, stariĝas klubon, vekas fratecon, helpemon kaj amon. Ĉe la legantoj ĝi kaŭzas samtempe rideton kaj larmeton. Mallongaj frazoj, sintakso kaj vortelekto tutsimplaj, neologismoj neniuj! Ĉiu instruisto nepre rekomendu ĝin kiel unuan ĝegolibron, post elementa kurso. Krome la preso estas klara kaj la papero bona.

Mi nur rimarkis: p. 38, « la du aŭtomobiloj kuras, kuregas, p. 43, la vagonaro kuras, kuregas: « veturas, veturegas, rapidas, rapidegas », ŝajnas al mi pli bonaj; p. 69, « La granda... ŝipo staras ĉe la bordo »: mi preferus: *kuŝas*; p. 62, *financinan* ringon: sendube preseraro; p. 71: *poŭpo*, vere stranga vorto por antaŭa parto de ŝipo, steveno.

Resume: Vigle mi rekomendas « La Verda(n) Koro(n) » al novuloj kaj... al amantoj de simpleco en nia lingvo!

V. E. Terano.

LA PRAHISTORIO ARTO kaj LA BUDHISMO, ambaŭ verkitaj de Agostinho da Silva kaj tradukitaj de la portugala de José de Freitas Martins, resp. 21 kaj 23 p.; eldonis: *Portugala Eldona Rondo*. Mendebila ĉe la landa peranto: G. Basteels, Montenegrostr. 190, Vorst-Brussel; prezo: unu kajero, 7 Fr., ses kajeroj, 34 Fr.

La unua verketo celas enkonduki la leganton en la kulturon kaj priskribas la desegn-, la skulpt- kaj la gravurarton de niaj prapatroj, kiuj vivis en la praeпоk. Diversajn spurojn de tiuj artoj la esploristoj trovis en pluraj grottoj de Francujo kaj Hispanujo. Interesatoj pri la vivado de la antikvuloj certe malkovros en la libreto ion memorindan; la tekston ilustras diversaj figuroj. La lingvo estas bona, cetere kontrolita, kiel por la dua libreto, de la Literatura Komitato de A.L.E.

La BUDHISMO informas nin pri deveno kaj vivo de Budho, « la scianto », « la viziulo », kiu naskiĝis pli-malpli 550 jarojn antaŭ Kristo kaj fakte nomiĝis Siddharta. Ni ekscias kiel li forlasis sian facilan ekzistadon de riĉa nobelo kaj vagadis en monaĥaj vestoj, predikante sian doktrinon, sian vivkoncepton. Kristanoj sendube estos interesataj de la klarigoj pri Budhismo, kiu ne estas religio kaj ne konas diojn. Multaj tezoj igas meditati la leganton kaj kompari sian vivkoncepton kun tiu de la budhismo.

Mi citas du frazetojn el multaj menciindaj: « La homo, kiun ni nomas mortinto, estas efektive vivanto, kiel ni; li havas nur alian vivoformon, kiel li povos havi morgaŭ tiun de mineralo aŭ tiun de arbo ». « Morti estas unu el la diversaj aspektoj de estado ».

V. E. Terano.

LITERATURO

VENUSO

La vivo estas kia fabeleto. Kia la fabeleto, kiun Panjo rakontis, kiam ni ankoraŭ tute etis: ade la sama kaj ade nova.

Kion do havas la vivo, ke ni tiel ligigas al ĝi? Ĝi ĉiam iras sian saman iron de tagoj, sezonoj kaj jaroj. Kion do havas la panja fabeleto, kiun si ĉiam devis rerakonti?

La vivo estas fabeleto kaj la vespero vualita princino. Kiu jen atpaŝas en sorĉolumo kun susuraj vestoj. Iam ŝia dolĉa mano karezas niajn malsanajn ŝultrojn, iam ŝi deprenas sian vualon kaj ni fikse rigardas en la vizaĝon de Venuso.

Ĉar, en nia koro, iam ekflamas nova kaj blindiga: la pasio. La pasio de Adamo kaj de ĉiuj niaj posteuloj; la pasio de Casanova kaj de Aloizo de Gonzaga; via pasio kaj mia pasio, la vira pasio de ni ĉiuj. La potenca senracia, kiu malŝatas reglandojn kaj tretas korojn; la sovaga, jaluzo, kiu jubilas kaj ploras, kiu cedas antaŭ neniu glavo kaj sin ĵetas en la abismon; la blinda, senbrida, kiu ignoras prudenton; ĝi ridas al la futuro, ĝi kraĉas sur la paseon; la forta pasio, kiu naskas malforton, de kiu nur la rego fariĝas potenco.

Jen planedo, kiun ni nomas vesperstelo, ĝia vera nomo estas Venuso. Ni nomas ĝin stelo, ĉar la stelo foras, sed ĝi estas planedo kaj nomiĝas Venuso. Vespere, ĝi estas la unua kaj, matene, la lasta kaj la tutan nokton ĝia lumo radias sur nin. Ĝi plej proksimas al ni kaj ĝi estas simbolo, ĉar ĝia vera nomo estas Venuso. Ĝi radias fajra kaj granda, nova kaj blindiga, kiel la pasio kiu iam ekflamas en ni.

Kial Venuso neniam svenas el nia steloĉielo?

RIVERETO

Rivereto, kiu fluas inter verdaj bordoj. La tagoj iras, la noktoj iras, la tajdoj iras. Sed la rivereto fluas plu, ade plu, al la maro. La ondetoj tiel afable klaketas kaj spegulas bordojn tremverdaĵn. Tago la krestoj de Ĥ ondetoj orbrilas en la suno kaj ludas per argentaj sprucoj. Sed nokte la lumo dolĉe lumas en la malhela akvo. Tiam la maljunaj arboj aŭskultas plaŭdetajn fabeletojn: ili ridetas kaj kliniĝas iom antaŭen, ĉar sub lumo kaj steloj mallaiŭtas la ondeta lingvo. Tago kaj nokto. Sed la akvo fluas ade nova kaj freŝa. Ĝi karezas la fleksajn algojn kaj saltetas kontraŭ pezajn ŝtonojn; ĝi fluas tra verdaj paŝtejoj, preter altaj arboj kaj sub multaj malnovaj pontetoj, kie homoj staras, reve rigardante en la akvon; ĝi fluas ien plu al la maro.

Kaj la tajdoj iras kaj reiras, sed la rivereto fluas nelacigeble. Mallaŭte ĝi muĝetas en printempo, ĝi zumas kanton de granda atendo, kaj la birdetoj venas trinki ĝian sensoifigan fluidon.

En somero ĝi gaje kaj vigle plaŭdetas, ĝi kantas kanton de oro kaj argento kaj ventumas freŝon al la mallaboremaj bordoj. Kaj en ĝia agrabla akvo snufante baniĝas la buboj.

Tiam venas aŭtuno. Kaj la pluvo gutas en cirkletoj, kaj la vento blove sulkas la akvon, kaj la rivereto svelas kaj pli rapide fluas. Sed jen, nun kunfluas folioj, flavaj kaj brunaj folioj, kaj etaj nigraj branĉoj. Kien ili veturas? Nu, ien, neniu tion scias. Aŭskultu, laŭ la bordoj flustras intima kanto de adiaŭo.

Vintre. Tiam ĉio staras nuda kaj malvarma. Sed la rivereto ankoraŭ fluas kaj kuragige babilas kun ĉiuj aĵoj survojoj. Ĝi diras konsolon kaj esperon al nigraj kampoj, al altaj, nudaj arboj, al junulo, kiu kliniĝis sur malnova ponteto kaj rigardas la movigan akvon. La akvo, kiu ondetas kaj fluas plu, ade plu, ĉiam plu, ien plu al la maro.

Verkis: K. Van Baelen
El la flandra: Hedero.

Hoekje van de Penningmeester.

LAATSTE WAARSCHUWING. Over één week wordt met het inmen van de lidgelden door de post aangevangen. Voor de achterblijvers dus een allerlaatste aansporing: stort nog vandaag uwe bijdrage voor 1948 op P.C.R. 232150. V.E.B. BRUSSEL; de bijdragen belopen, 75 fr.; inwonende leden betalen slechts 25 fr.; steunende leden, minimum 150 fr. Wenst U niet meer deel te maken van onzen Bond, zend ons dan een kaartje ten einde nutteloze kosten te vermijden. Wij danken U bij voorbaat.

I-a listo de subtenantoj de V.E.B.

- F-ino Top M. J. Veurne.
- S-ro Cortvriendt Em. Brussel.
- » Couwenberg Fr. Blankenberge.
- » De Graeve J. Wilrijk.
- » De Keyser Ad. Brussel.
- » Maertens Gr. Brugge.
- » Meeus C. S. Antwerpen.
- » Roose F. Brugge.
- S-ro Van de Pitte (Pastro) Gent.
- » Van Gindertaelen T. Mechelen.

Plaatselijk Nieuws

V.E.B. Afdeling Antwerpen. — Op 12 Januari j.l. greep de jaarlijkse statutaire algemene vergadering plaats. Er werd overgegaan tot de kiezing van het Bestuur, dat samengesteld werd als volgt: *Dhr Jacobs*, voorz., *Dhr De Boes*, vicevoorz., *Mejuffers L. Aartsen* en *Hofkens*, resp. 1-ste en 2-de sekretaresse, *dhr Van As*, penningmeester en bibliothecaris; *dhr F. Volders* blijft feestbestuurder. Het programma voor de maand Februari werd vastgesteld als volgt:

2.2.48: Varia vespero.
9.2.48: Solvado de enigmoj kaj de problemoj.
16.2.48: Parolado de nia vigla kaj cioscia S-ano H. Vermuyten.
23.2.48: Kantvespero, gvidata de S-ano J. Jacobs.

Iedere vergadering wordt tevens een gramaticaal gedeelte ingelast, ten einde de volmaking van de Esperanto-kennis der leden in de hand te werken.
Op 26.1.48 greep een treffende afscheidsbijeenkomst plaats: inderdaad een der verdienstelijkste leden, *dhr Lodema*, onlangs als Erelid der afdeling aangenomen, keert eerstdaags terug naar Nederland.

V.E.B. Afdeling Brugge. — De geboortedag van Dr. ZAMENHOF werd op de gepaste wijze tijdens een werkvergadering herdacht. Zoals ieder jaar greep ook dit jaar ons Kerstfeest plaats waarop alle leden uitgenodigd waren. Op ons Kerstfeest volgt dan ons jaarlijks Oudersfeest. Tot op heden werden er reeds 122 « Vrienden der V.E.B. » genoteerd.

V.E.B. Afdeling Mechelen. — Op 7.1.48 werden de lessen van de stadscursus na het gebruikelijk verlof, hervat. Op 17.1.48 ging in de Supra de aangekondigde koffietafel door: waren aanwezig een 25-tal deelnemers, waaronder 7 Brusselaars en 2 Antwerpenaars, welke gezellige uren in een stemmige atmosfeer doorbrachten. Nu, komt de beurt aan Brussel!

Niaj Esperanto-Enigmoj kun premioj

PREMIOJ: Akiris la premion post enigmoj 29-30: S-ino R. Pintelon, el Blankenberghe; post enigmoj 31-32: S-ro E. Dhaenens, el Oostende.

SOLVO DE LA 33-a.

HORIZONTALE: 1. revok; kutim. — 3. dig; frizist. — 5. kinej; limig. — 7. spruc; simpl. — 9. fraŭlin; tro. — 11. nobel; garbo.

VERTIKALE: 1. radik; ŝafin. — 3. vagonar; arb. — 5. kafej; celil. — 7. kripl; sanig. — 9. tri; memstar. — 11. mutig; leono.

PRI LA 34-a: Bonvolu legi kiel difinojn sub « Vertikale. 3. »: Legoma vegetaĵo (R); fiŝo (R). — 5. Herbeca ... ktp. Ni akceptos la solvon ĝis la ĉisuba dato.

REGULARO DE LA KONKURSO. Pro elfalo de linio en la antaŭa numero, la punktoj 2a kaj 3a ne klaras. Ili teksti jene: « 2. ... La nomo de la gajninto kaj la titolo de la aljuĝita libro estas publikigataj. 3. La poentonombro de la premio estas reduktata al 0; ... »

N-ro 35: KRUCVORTENIGMO.

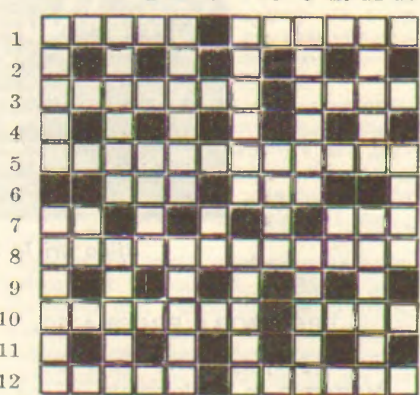
Ankaŭ por novuloj!

Horizontale. 1. palmofrukto (R); okul-kavo. — 3. bona akvo estas tia (R); ekkrio por aprobi (R). — 5. neprononcebla (R). — 6. longa, mallarga kaj maldika peco da ligno (R); en Ĉinujo oni fumas ĝin (R). — 7. Konjunkcio; skribajo, kiu rajtigas iun ricevi monon en banko (R). — 8. li klopodas disvastigi ideon (R). — 10. ili estas la plej karaj unu al la alia (R); ĝi montras emociion (R). — 12. elstaranta parto ĉe etaĝo de domo; nazego.

Vertikale. 1. sako remburita per molaj aĵoj (R); ĝi montras kiom bela vi estas (R). — 2. peceto (R). — 3. lumigilo (R);

sukoriĉa frukto (R). — 4. lumigilo (R). — 5. formi figurojn el ligno (R); birdo. — 6. sufikso (R). — 7. malmola parto de nia korpo; li ludas sian rolon (R). — 8. kontraŭstaro (R). — 9. intime interparoli; demeti ekz. mantelon. (R). — 10. adverba vorteto por esprimi plejproksimecon. — 11. ĝiaj folioj estas uzataj por fari trinkaĵojn (R); la ĉefo de la grupo (R). — 12. korpe batali (R).

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

N-ro 36: KRUCVORTENIGMO.

(laŭ la krado de n-ro 35.)

Horizontale. 1. aspekti kiel io alia (R); korpoptato (R). — 3. tiuj, kiuj kunmetas tekstojn por gazeto (R); elĵeti el si ion malbonan. — 5. kunhelpanto (R). — 6. ne pli ol; meriti (R). — 7. konstante (R); plej forte. — 8. ŝi zorgas pri la hejmo (R). — 10. ĝi estas rezervita al piedirantoj (R); sentima (R). — 12. nacio, konsiderata en siaj rilatoj kun la fremdaj landoj; enskribita.

Vertikale. 1. ĝi estas dolĉa (R); dilettanto (R). — 2. prepozicio. — 3. nuntempa (R); lavilo (R). — 4. birdo (R). — 5. trinkaĵo (R); larvo. — 6. interjekcio.

ANONCETOJ

Ĉiu vorto aŭ mallongigo: 0,75 bfr.
Enpresigo kostas minimume 15 bfr.
Unu int. respondkupono valoras 3 bfr.

SE VI HAVAS INTERESON por la laborista movado, por sindikalismo kaj socialismo nepre mendu la jusaŭperintan, belaspektan, ilustritan, centpaĝan broŝuron: « La Sveda Laborista Movado » de Tage Linbom. Prezo: 15 bfr. ĉe Flandra Esperanto-Instituto, P. van Humbeekstr. 3, Brussel-W. (p.k. 326851).

AMIKOJ DE SANIGA VIVO, K-anoj en Malmö, pasigu viajn feriojn inter l'beraj homoj en unu el niaj somerkampoj en la sveda arkipelago aŭ en la insularo de la Balta maro. Senhezite skribu al ni: Norda Sunsperto, Gölgtatan 124, Stockholm.

Deziras korespondi kun teknikistoj-kolegoj pri la lukto kontraŭ la ratoj: Karl Wiencke, dipl.-ing. (24) Geesthacht-Eble, Schillerstrasse 5, Germanujo.

Unufoje okazas E.kurso en Rzesow (Pollando) kun 55 gekursanoj; por ĉi tiuj, letervespero estos aranĝata meze de februaro 1948: estas atendataj amase p.k., let., ĉiaj propagandiloj kaj proponoj de korespondado; bele afrankitaj respondoj estas certaj. Skribu al Rondo de Esperantistoj, (F. Noworol) en Rzesow, Skrytka pocztowa, 50, Pollando.

7. apartigi la dikajn partojn for de la maldikaj; trempi haringojn dum kelka tempo en vinagro kun spicoj (R). — 8. feliĉo kaj riĉo ĝin elvokas (R). — 9. vegetaĵo kun bonodoraj floroj (R); intence fuŝi (R). — 10. sufikso (R). — 11. instigi aŭ riproĉi (R); grandega (R). — 12. tiri post si (R).

Sendu la solvojn sur aparta folio al POSTBUS 342 BRUSSEL, antaŭ la 20.2. 1948.

3.

DEVENO & VIVO DE LA LINGVO ESPERANTO

originale verkis: Petro Stojan

Laŭ la lingvistika teorio — la praa hindeŭropa (t.e. vinda) lingvo kreskis, eligis nigro-grupojn, & rine naskigis plurajn branĉojn, kiuj iris malproksimen: al sudoriento ĝis Himalaja montaro, al okcidento ĝis Atlantiko, al nordo — ĝis Norvegio. Facile kompreniĝas ke ĉiu nomgrupo, kiu foriris el nejmlando sia, perdis la malnovan lingvon pro la izoleco & mikrado kun novaj fremdaj najbaroj. Tion bone ekzemplis Latinoj, kiuj — ioksangante — naskigis Francan lingvon en nord-okcidento & Rumanan en oriento. La foriro de Hind-Iranoj el Eŭropo okazis eble pro la forta puŝo de pliaj aziaj popoloj, kiuj kojnovoge penetris tra stepoj, norde de Kaspio. Azio senese sendis, el siaj pli-kaj-pi sekaj stepoj, pliajn homamasojn, kiuj eniris & malordigis tutan Eŭropon. Tio daŭris dum jarcentoj... Nur unu loko eŭropa restis arbarkonforma, pro sia malproksima situacio, pro siaj marĉoj, arbaregoj, klimataj cirkonstancoj: ĝi estis nuna Blanka Rusujo, kun pecoj da Lituvio, Polujo & Norda Ukrainjo. Tie restis konservemuloj, pacamantoj, indiferentaj je nova kulturo, kun siaj sovaĝaj bizonoj, aproj, kastoroj, ursoj, alkoj... La cetera Eŭropo senese transformiĝis en sia popularo. Hodiaŭ — sur slava prahejmo sidas maĝaroj, orient-rusoj sur ugra hejmo, sud-francoj sur la ligura, orient-germanoĵoj sur la balto-slava, hindoĵoj sur la dravida, bretonoj sur la atlanto-finna, kma.

Triobla kaŭzo preparis en la multlingva Eŭropa la internacie uzebian vort-trezoron, kiu jam per sia ekzistado sugestadis la ideon de la internacia helpa lingvo.

Unua kaŭzo estis en la origina parenceco de 150 hindeŭropaj lingvoj & dialektoj, dissemataj inter Javo & Islando. Jen la ideo de patro: hinda *patar*, persa *padar*, rusa *batja*, *podj*, gota *fadar*, latina *pater*, alt-germ. *fater*, ktp. Kaj ĝardeno: slava *gradina*, angla *garden*, albana *garth*, lat. *hortus*, friga *gardum*, gota *gards*, lit. *gardis*, fr. *jardin*.

Dua kaŭzo: influo de la vinda lingvaro al fremdaj najbaroj. Tial trovigis en la araba: *sabun* sapo, *seba* sep, *gelid* glacia, *eskut* atskultu, *taur* bovo, k.m.a.; en la malaja: *balok* trabo, *belaka* pura, *buku* libro, *dina* tago, *duva* du, *kampung* vilaĝo, *komedi* teatro, *tempo* tempo, ...; en la turka: *orfan* orfo, *bastun* bastono, *kanun* kanono, *furun* forno, *kova* kuvo, ...; en la estona *rikas* riĉa, *seeme* semo, *viin* vino, ...; en la maĝara: *bab* fabo, *iga* jugo, *nem* ne, *par* paro, *repa* rapo, *kokoŝ* koko, ...;

Tria kaŭzo: la tutmonda trafiko kiu alportis al Eŭropo afrik-aziajn vortojn: *Akacio*, *elefanto*, *karto*, *kemio*, *mumio*, ... estas egiptaj; *amen*, *jako*, *pasko*, *sabato*, ... hebreaj; *admiralo*, *alkoholo*, *cifero*, *dogano*, *gudro*, *jupo*, *kafo*, *magazeno*, *matraco*, *sukero*, *taso*, ... arabaj; *apaĉo* ĉokolado, *hamako*, *kakao*, *maizo*, *patato*, *tabako*, *tonto*, *uragano*, ... amerikaj.

La hellena-greka civilizo, kun la posta romana, lasis al ni la bazon de la scienco & teknika vortaro: *geografio*, *geometrio*, *geologio*, *filologio*, *astrologio*, *astronomo*, *ekonomo*, *teleskopio*, *telegrafo*, *telepatio*, *simpatio*, ...

Ankaŭ pli vasta estis la grek-latina influo en la kasta formo, per laŭvorta traduko. El *episkopos* naskiĝis: lat. *inspector*, germ. *Aufseher*, ang. *overseer*, sl. *nadzornik*, *nadziratel*. El *peristasis*: lat. *circumstantia*, fr. *circonstance*, germ. *Umstand*, sl. *obstojateljstvo*, *okolnost*, ... El *galaxias*: *via lactea*, *milky way*, *mleĉny putj*, *tejut*, ...; El *hydrohoos*: *aquarius*, *versean*, *water-carrier*, *vodolej*, *vizontö*, ...

Simila niveliga influo penetris ankaŭ en la fraz-konstruon, sintakson de ĉiuj kulturaj eŭrop-lingvoj.

Duobla jam en sia origino, la Blanka Raso do dispeci-

ĝis, kreis centojn da lingvoj & dialektoj, & havigis al Eŭropo tiun mozaik-aspekton, kiu mirigas venintan jankon kutimitan al la unuforma lingva regado en sia vasta patrujo usona.

Sed el ĉiuj partoj de la multkolora Eŭropo nur du atingis maksimuman gradon de plurlingva mozaiko & intermikso: *Macedonio* & *Grand-Lituvio*.

Pli konata estis la macedona miksaĵo, proverbigita eĉ en Parizaj restoracioj (*macedoine* multmiksa manĝaĵo fruktara aŭ legomara); el tiu lando originis la familio de ĉi-skribanto. Sed tiu nature riĉega lando, sub terura & terora osmana regado, estis en senesea tortura turmentado & revolucia fermentado. Studemaj macedonoj senese elmigradis pro la neeble tie trankvile labori. Tamen Macedonio de 9-a jarcento naskis la homon, kiu kreis unuan slavan abocion & fondis unuan literaturan lingvon.

La dua mozaika lando estis trankvila depono la Napoleona forkuro en 1812. Tie do ĉiu pacemulo havis favorajn kondiĉojn por sia studado, au hejma — aŭ en multaj lernejoj & universitatoj. Tri vivantaj kulturaj lingvoj (— germana, pola, rusa) & la latina estis tie studataj, kun ilia riĉa literaturo. Tiu lando naskigis du malnovajn ide-revoluciuojn. Kopernik & Kant, kaj ĝi sendube estis destinita al plej brila spirita kulturo.

Geografie, la koro de la Granda Lituvio estis la Blanka Rusujo.

RIGARDO AL BLANKA RUSUJO

Se Eŭropo estis predestinita kontinento por naskigi la Blankan Rason, en Eŭropo estis predestinita lando, kiu pratempem radiis kiel fokuso de la vinda (praa hindeŭropa) lingvo & kulturo; ĝi devis poste, en 19-a jarcento, ree ekradii kiel lulilo de mia kara lingvo... Tiu lando estis Blanka Rusujo (Belorusia), centra parto de la grand Lituvio, politika kombinaĵo, kiun oni distingu de la eta & vera Litovujo, etnografie limigita.

Jam la konturoj Eŭropaj montras ke tiu lando estas centro, ĉe la geometria punkto, trovata per cirkelo sur la karto, se oni serĉas mezon inter Norda Uralo & Suda Iberio, inter Skandinavio & Kaŭkazo! En la 19-a jarcento, tiu lando apartenis al Rusa Imperio. Dek lingvoj tie estis uzataj. Ĉiutage — rusa, pola, judgermana, germana, lituva, blankrusa. En preĝejo — latina, slavona, hebrea, tri antikvaj erudistaj lingvoj. En mezlernejo & en alta societo — kiel aldona aristokrata lingvo — la franca. Tiu deko da lingvoj interplektiĝis kun laŭlega & kontrabanda komerco, kun oficialaj & sekretaj preĝejoj. Oficiale funkciis nur kvar religioj: romkatolika, grekortodoksa, mosea, luterana. Por esti komplete, estu aldonitaj ankoraŭ: tataroj & ciganoj... tiel fine ni havos 12 lingvojn & 6 religiojn! La rusa Imperia estraro & la najbara germana (kiu havis reton da agentoj en tiu lando), ili ambaŭ profite ekspluatis tiun komplikan mozaikon, kaj eĉ plikomplikigis ĝin, lerte & kaŝe organizante, sur la horizontala mozaiko, ankoraŭ alian, vertikalan, laŭ la socialaj klasoj, de la altsocieta supro ĝis la mizera malalta tavolo, kontaktanta kun la koto.

Certe, iu okcidentano — franco, belgo aŭ anglo — povus freneziĝi, se li volus kompreni la veran socialan strukturon de la Belorusio... sed la lokaj landidoj, kies cerbo perfekte adaptiĝis al la situacio, opiniis natura la mozaikon, kaj eĉ volonte partoprenadis en oftaj foi-

roj & popolfestoj, dum kiuj la multvariaĵoj iris ĝis eksaltacio. Kiu povis — de-temp-al-tempo — doni bakŝison (trinkmonon) al ĉiu el multaj imperiaj oficistoj & policanoj — tiu vivis trankvile, kaj ne havis la tempon por enuigi.

En tiu predestinita lando estis slavice predestinita medio — juda popolo, kiu posedis multe pli subtilan intelekton ol ĝiaj preskaŭ barbaraj mastroj & najbaroj: rusoj, poloj, germanoj!

En tiu juda medio, kun trimiljara tradicio, floradis kosmopolitaj & internaciemaj tendencoj. Iliaj mistikaj doktrinoj devenis el la antikva mesianismo & el mezepoka kabalo. Ĉiu el ili, sidante en plej obskura urbeto, tamen konsciis ke liaj kunfratoj estis dissemataj tra la tuta mondo... Eĉ malestimataj, ili paciencis, interne subtenataj per la triba fiero, per la espero pri venonta spirita regno. Cionista movado floris tiutempe, volonte el malhela geto al la tutmonda lum-horizonto. Apude, pli eŭrop-kulturaj, riĉaj, skeptikaj — estis aliaj judoj, volonte alprenantaj la kristanan naciecon... Sed ili ne plu apartenis al la Belorusia spirito, ili jam fremdiĝis al la veraj judoj, kiuj ne ŝatis socialismon, nek modernan sciencion.

RIGARDO AL BLANKA TORENTO

Pense vojirante tra la Blanka Raso, ni eltrovis la kontinentan, la landon, la medion — plej favoran por la mondlingva kreado. Fine, ni alvenas al la urbo.

Tri popol-influo renkontiĝas: pola, lituva, rusa. Sur tiu kruc-punkto staras la urbo *Belostok* (pole Bialystok), kies nomo sencas laŭvorte: Blanka Torento (kunfluo).

Estas rimarkinda koincido de multaj « blankaj » nomoj sur tiu terpeco. La urbo Belostoko sidas sur la rivero Blanka (Belaja), kaj ĝin ĉirkaŭas blankrusaj vilaĝoj. La blankrusoj (belorusoj) estas konataj pro ilia blondeco & vestaja blankeco. Sude estas Belsk, kies nomo sencas: Blankurbo. Ankoraŭ 40 km. al sudoriento — la urbeto Belovej (laŭvorte: blanka turo). Fine, la apuda arbarego, monde konata: Beloveja Puŝta (= blanktura arbarego), kun lastaj zubroj (bizonoj) aŭ uro-bovoj, detruitaj jam delonge en la tuta Eŭropo, kun la alkoj & kastoroj. En la Beloveja Arbarego ili vivas — 300 aŭ 350 — sub la protekto de la estraro. Nature, kun ili, tie vivas en libera stato ankaŭ alkoj, kastoroj, ursoj, lupoj, kapreoloj, cervoj, kaj ceteraj maloftaj bestoj, lastaj « mohikanoj » de la prehistoria Eŭropo, pri kiuj ni legas en la antikvaj kronikoj, & ĉe Julio Cezaro.

En Belostoko naskiĝis Zamenhof, kaj kun li — Esperanto...

Ni estis feliĉaj trovi en malnova gazeto « The Esperantist » (1904) la artikolon de George Henderson, kiu skribis:

« Estas iom stranga koincido, ke la patrujo de D-ro Zamenhof estas la naskolando ne sur de la plej nova inter la eŭropaj lingvoj — Esperanto — sed ankaŭ de la plej antikva, originala, praa lingvo, el kiu ĉiu hodiaŭa lingvo de Eŭropo (krom la baska, hungara, finna kaj turka) estas deveninta... »

Ne stranga, kiel skribis Henderson, sed natura & rimarkinda estas tiu koincido. Ĝi estis eĉ fatala, predestinita fakto, ke Esperanto, provo de eŭroplingva sintezo, naskiĝis en la antikva centro de la hindeŭropa praa lingvo, la sinteza lingvo de la tri kontinentoj: Afrika, Azia, Eŭropa!

(Daŭrigota)

Verantw. uitgever: Vlaamse Esperantisten-Bond, Postbus 342, Brussel. — Drukkerij: J. Van Laer, Oude Vaartstraat 104, Turnhout.